

INZICHT

HET SURINAAMS ECONOMISTENBLAD

Gezondheidszorg
Suriname in
crisis

Nummer 53 – Augustus 2024

Business Meeting

H.E. CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI
PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SURINAME

SUNDAY 22 SEPTEMBER 2024

CITIPALACE CATERING

115-88 LEFFERTS VLVD S. OZONE PARK, NY

TIME: 6 PM - 10 PM | FREE ENTRY

FOR MORE INFORMATION

ANAND JAGESAR
917-376-7783

ROSHAN ALIAHMAD
718-885-6380

HERMAN SINGH
347-624-7200

Alweer een snoepreis?

MEET & GREET

Business Meeting

Heeft u opmerkingen of een artikel dat u wilt plaatsen in INZICHT?
Stuur dan een mail naar de redactie: info@ves.sr

[INZICHT valt onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de VES](#)

Pagina

3

INVLOED VAN ECONOMIE EN BESLUITVORMING OP GEZONDHEIDSZORG

Op weg naar duurzame modellen.

8

SURINAME BUSINESS FORUM

Verzorgd CDB Online Workshops en Technische Assistentie voor MKMO's

9

IMF

Bevindingen IMF-staf bij 7de beoordeling economische hervormingsprogramma

11

THE ECONOMIST

Hoe zou Kamala Harris regeren volgens The Economist?

13

PARADESCHIP MARINE

Kost bijkans SRD 500 miljoen

16

THE FUTURE OF SURINAME

Statement Wonnie Boedhoe als panel lid van Peers Suriname

19

IN MEMORIAM

Drs. Humphrey Hesdy Pinas, oud voorzitter VES

20

STAATSSCHULD

Duidelijkheid gewenst

22

FOEI TOCH REGERING!

Prioriteiten herzien

24

REACTIE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID

Op VES persbericht over de zorgsector

26

VES PERSBERICHT

Gezondheidszorg in Crisis – Regering moet prioriteiten herzien

28

SURINAME EN BELGIË GAAN SAMENWERKEN

Voor uitzending zorgpersoneel

29

NAWOORD

I

N

H

O

U

D

Invloed van economie en besluitvorming op gezondheidszorg.

Op weg naar duurzame modellen

Het Ministerie van Volksgezondheid organiseerde op 24 augustus 2024 een eendaagse seminar getiteld "**Strengthening Primary Health Systems and Services in Suriname**" met als doel de belangrijkste stakeholders samen te brengen om strategieën te bespreken voor het versterken van de gezondheidssystemen in Suriname, met een focus op primaire gezondheidszorg, digitale gezondheid, chronische zorg via het HEARTS initiatief en innovatieve financieringsmechanismen voor de gezondheidszorg.

Tijdens dit seminar heeft Steven Debipersad, voorzitter van de Vereniging van Economisten in Suriname de volgende presentatie verzorgd.

1. Inleiding

De literatuur laat zien dat er een duidelijke en zichzelf versterkende wisselwerking is tussen de economie en de gezondheidszorg. Beter gezegd, economische invloeden hebben veel effect op de gezondheidszorg, maar ook visa versa heeft de volksgezondheid (de stand van de zorg) economische gevolgen. De invloed van politieke besluitvorming op de gezondheidszorg is eveneens uiterst relevant voor Suriname, vooral gezien de stijgende zorgkosten en de groeiende vraag naar duurzame en vooral betaalbare zorgmodellen. Beleid moet erop gericht zijn om die keuzen te maken die leiden tot oplossingen voor probleemvraagstukken en ontwikkeling te faciliteren. Om effectieve oplossingen te ontwikkelen voor de uitdagingen waarmee de gezondheidszorg wordt geconfronteerd, is het essentieel om de economische en politieke invloeden volledig te begrijpen. Een goed functionerend zorgstelsel garandeert echter niet automatisch een gezonde bevolking. Preventieve maatregelen, zoals verantwoord eten en bewegen, spelen een cruciale rol in het bevorderen van de persoonlijke gezondheid. Ook andere sprekers vandaag hebben hierover hun gedachten laten gaan.

Achtergrond en relevantie van het onderwerp

In het nieuws vandaag; ik citeer de kop van een mediabericht van hedenochtend: "Beperkte capaciteit AZP: Baby's gaan dood", einde citaat. Is dit niet de beste relevantie voor het seminar van vandaag en de urgentie om tot oplossingen te komen? Mijn insteek ligt daarom in de groeiende bezorgdheid over de kwaliteit van gezondheidszorg in ons land, met name de toegankelijkheid van diensten en soms ook betaalbaarheid van

diensten. Wegtrekken van zorgverleners, salariering, diverse stakingen, maar zeker ook een toegenomen vraag naar gezondheidszorg zijn feiten die bij u allen bekend zijn. Ook bekend is de groeiende prevalentie van niet-overdraagbare aandoeningen (NCD's) zoals diabetes, hart- en vaatziekten, en hypertensie. Deze aandoeningen komen steeds vaker voor, zelfs onder jongere groepen, wat extra druk legt op het zorgsysteem. Bovendien is er een toenemende behoefte aan complexe en langdurige behandelingen, wat de vraag naar gespecialiseerde zorg verder doet stijgen.

Gelet op de nogal ongezonde levensstijl van de bevolking en de toenemende vraag naar gezondheidsdiensten, wordt het steeds cruciaal om duurzame modellen te ontwikkelen die rekening houden met de economische en politieke realiteit van ons land. Deze aspecten hebben een directe impact op de beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid van gezondheidszorg, waardoor dit onderwerp van groot belang is voor beleidsmakers, zorgverleners en de bredere samenleving.

2. Economische invloeden op de gezondheidszorg

Economische invloeden spelen een cruciale rol in de gezondheidszorg, met name in relatie tot de zorgkosten en financieringsmodellen. De stand van de economie (waarmee ik bedoel of het de goede kant op gaat of niet) heeft directe impact op de toegang tot zorg, de kwaliteit van zorg en de beschikbaarheid van middelen. Hierdoor is het essentieel om macro-economische factoren in overweging te nemen bij het verbeteren van de kwaliteit van de gezondheidszorg en het ontwikkelen van duurzame en vooral betaalbare modellen.

In Suriname zijn de gezondheidsuitgaven aanzienlijk toegenomen, wat de noodzaak benadrukt van duurzame financieringsmodellen die kunnen omgaan met economische schommelingen en onzekerheden. Immers, het is aannemelijk dat als het goed gaat in de economie dat er meer middelen zijn ter financiering en versterking van de zorg, maar hoe doen we dat als het slecht gaat, bijvoorbeeld in tijden van een economische crisis. Hoe garanderen wij dat de kwaliteit in tijden van crisis niet achteruitgaat? Gelukkig dat de bevolkingsgroei in Suriname zeer laag is, waardoor er amper sprake is van een merkbare bevolkingstoename. Hoe zouden wij doen als onze bevolking exponen x tiel zou groeien, zoals het geval in vele Aziatische landen. Zou toegang tot gezondheidszorg voor eenieder dan nog mogelijk zijn? De stijging van de zorguitgaven is deels toe te schrijven aan de groeiende prevalentie van niet-overdraagbare ziekten (NCD's) zoals diabetes, hart- en vaatziekten en hypertensie. Bijzonder zorgwekkend is dat deze aandoeningen steeds vaker voorkomen bij jongeren. Zijn wij als land een zieke beroepsbevolking aan het creëren? Wat zal de impact hiervan zijn in de nabije toekomst op de economie?

Kosten van gezondheidszorg

Er is een toenemende vraag naar complexe en langdurige behandelingen zoals dialyse en oncologische behandelingen om maar een paar te noemen. De kosten van gespecialiseerde zorg drijven de gezondheidszorgkosten in ons land aanzienlijk omhoog. Dit alles benadrukt de urgentie van effectieve preventieve maatregelen en de noodzaak om de gezondheidszorg te hervormen, zodat deze duurzaam en toekomstbestendig blijft. De kosten van gezondheidszorg worden ook sterk beïnvloed door componenten als de prijs van medicijnen, de aanschaf van medische apparatuur, de lonen van medisch personeel en de toepassing van technologische innovaties. Ik zal kort inzoomen op enkele van deze:

Medicijnen: De kosten van medicijnen, vooral voor chronische aandoeningen zoals diabetes en hypertensie, blijven stijgen. Dit wordt verergerd door de

afhankelijkheid van geïmporteerde geneesmiddelen, wat het systeem gevoelig maakt voor wisselkoersschommelingen en wereldwijde prijsstijgingen.

Medische Apparatuur: Medische apparatuur, zoals dialyseapparaten en diagnostische technologieën, vereist grote investeringen, die niet altijd makkelijk te bekostigen zijn in een fluctuerende economie.

3. Politieke Invloeden op de Gezondheidszorg

Politieke invloeden spelen een cruciale rol in de gezondheidszorg, omdat wet- en regelgeving de structuur, werking en financiering van het gezondheidszorgsysteem bepalen. De overheid heeft de verantwoordelijkheid om te beslissen welke vormen van zorg worden gedekt, wie toegang heeft tot die zorg, en hoe de kwaliteit en veiligheid ervan worden gewaarborgd. Politieke keuzes hebben directe gevolgen voor de beschikbaarheid en betaalbaarheid evenals voor de algehele gezondheid van de bevolking. De politiek maakt elk jaar keuzen hoeveel middelen en waarvoor voor dat jaar worden opgenomen op begroting van het Ministerie van Volksgezondheid maar ook Sociale Zaken want ook daar zit een beetje zorgfinanciering. Als het alleen gaat om het cijfer, dan merken wij dat in de afgelopen periode relatief minder middelen als percentage van het BBP gaan richting gezondheidszorg. Belangrijker is evenwel om ook te kijken naar de besteding en dus de realisatie? Hoe effectief is het beleid, waar komen de middelen terecht en wat is het resultaat?

Wet- en Regelgeving: Wet- en regelgeving in de gezondheidszorg omvatten verschillende aspecten, zoals:

1. **Verplichte Zorgverzekering:** De invoering van verplichte zorgverzekeringen is een veelvoorkomende beleidsmaatregel om universele toegang tot gezondheidszorg te waarborgen. In Suriname zorgt deze verzekering ervoor dat een basispakket van zorg beschikbaar is voor alle burgers. Echter, de dekking en kwaliteit van deze pakketten worden sterk beïnvloed door politieke beslissingen, waarbij economische omstandigheden en politieke prioriteiten een rol spelen.
2. **Kwaliteit en Veiligheid van Zorg:** Politieke overheden stellen standaarden vast voor de kwaliteit en veiligheid van zorgverlening. Dit omvat onder andere regels voor hygiëne, protocollen voor behandeling en de vereisten waaraan medische faciliteiten en apparatuur moeten voldoen. Door toezicht te houden op de naleving van deze regels, zorgt de overheid ervoor dat de zorgverlening veilig en effectief is. Regelmatige evaluaties en audits zijn noodzakelijk om deze

normen te handhaven en bij te werken aan de hand van nieuwe medische inzichten en technologieën.

3. **Toelating en Bevoegdheid van Zorgverleners:** Wet- en regelgeving bepalen wie als zorgverlener mag optreden en welke kwalificaties vereist zijn. Politieke besluitvorming speelt hierbij een cruciale rol, bijvoorbeeld bij het vaststellen van opleidingscriteria, certificeringseisen en de erkenning van buitenlandse diploma's. Dit is van groot belang voor de kwaliteit van zorg en de veiligheid van patiënten.
4. **Regulering van Prijzen en Kosten:** Een ander belangrijk aspect van wet- en regelgeving is de regulering van de prijzen voor medische behandelingen en geneesmiddelen. Overheidsbeleid kan ervoor zorgen dat essentiële medicijnen en diensten betaalbaar blijven voor de bevolking. Dit is vooral belangrijk in landen als Suriname, waar economische ongelijkheden de toegang tot zorg kunnen belemmeren.

Beleidsvorming: Beleidsvorming in de gezondheidszorg is vaak het resultaat van complexe politieke processen, waarbij verschillende belangen en ideologieën een rol spelen:

Preventie en Gezondheidsbevordering: Een belangrijk politiek speerpunt in de gezondheidszorg is het bevorderen van preventieve maatregelen. Dit omvat beleid gericht op het verminderen van risicofactoren voor NCD's, zoals het stimuleren van gezonde voeding, lichaamsbeweging, en het tegengaan van roken en overmatig alcoholgebruik. Politieke keuzes bepalen de mate waarin preventieve zorg prioriteit krijgt en hoe middelen hiervoor worden toegewezen.

Toegang tot Zorg: Politieke partijen en overheden nemen beslissingen over de mate van toegankelijkheid van zorg voor verschillende groepen, waarvan een opdeling is tussen de mensen in de kustvlakte ten opzichte van het achterland. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op maatregelen om zorg betaalbaar te maken voor lage inkomensgroepen of op het beschikbaar stellen van zorg in afgelegen gebieden. Politieke prioriteiten bepalen ook of de focus ligt op publieke zorgvoorzieningen of op het bevorderen van private zorgopties.

Investerings en Middelenverdeling: Beslissingen over investeringen in de gezondheidszorg, zoals de bouw van nieuwe ziekenhuizen, de aanschaf van technologieën, en de opleiding van zorgverleners, worden sterk beïnvloed door politieke overwegingen. Politieke besluitvorming bepaalt ook hoe

middelen worden verdeeld tussen verschillende zorgsectoren, zoals eerstelijnszorg, specialistische zorg en langdurige zorg.

Organisatie van Zorginstellingen: De organisatie en het beheer van zorginstellingen worden beïnvloed door beleidskeuzes, zoals de mate van centralisatie of decentralisatie van zorgdiensten, de samenwerking tussen publieke en private zorgverleners, en de inzet van innovatieve zorgmodellen. Politieke keuzes kunnen leiden tot hervormingen die de efficiëntie en effectiviteit van het zorgstelsel vergroten, maar kunnen ook controversieel zijn als ze bijvoorbeeld leiden tot privatisering of veranderingen in de toegang tot diensten.

4. Duurzame modellen in de gezondheidszorg

Duurzame modellen in de gezondheidszorg richten zich op het creëren van een evenwicht tussen economische en sociale aspecten. Maar ook equal pay binnen de gezondheidssector verdient aandacht. Hoe is de verdeelsleutel tussen medici en zorgpersoneel? En wat wordt de verdeelsleutel van intramurale zorg versus preventieve zorg? Door duurzaamheid te integreren in de gezondheidszorg, streven deze modellen ernaar om de beschikbaarheid en kwaliteit van zorg op lange termijn te waarborgen. Daarnaast spelen innovatie en technologische vooruitgang een cruciale rol in het versterken van deze duurzaamheid, door efficiëntere zorgprocessen en kostenreductie mogelijk te maken. We hoeven het wiel ook hier niet opnieuw uit te vinden.

Gezondheidsfinancieringsmodellen variëren wereldwijd aanzienlijk, en elk model heeft zijn sterke en zwakte punten, afhankelijk van de specifieke behoeften en omstandigheden van een land. Hier zijn enkele van de beste en meest succesvolle gezondheidsfinancieringsmodellen:

1. Bismarck Model (Duitsland, België, Japan)

- **Kenmerken:** Dit model is gebaseerd op verplichte ziekteverzekeringen via non-profitverzekeringsmaatschappijen, gefinancierd door werkgevers en werknemers. Het biedt universele dekking en reguleert de kosten door overheidsinmenging.
 - **Voordelen:** Efficiëntie en toegang tot zorg voor alle burgers, gecombineerd met concurrentie tussen verzekeraars om de kwaliteit te verbeteren.
2. Beveridge Model (Verenigd Koninkrijk, Scandinavië)
- **Kenmerken:** De gezondheidszorg wordt gefinancierd door de belastinginkomsten, en zorg wordt geleverd door de overheid of gecontracteerde private partijen. Het National Health Service (NHS) in het VK is een klassiek voorbeeld hiervan.
 - **Voordelen:** Toegang tot zorg voor iedereen, zonder directe kosten voor patiënten. Lage administratieve kosten door overheidsbeheer.
3. National Health Insurance Model (Canada, Taiwan)
- **Kenmerken:** Dit model combineert elementen van zowel het Bismarck- als het Beveridge-model. Er is één enkele betalende instantie, meestal de overheid, die zorg aanbiedt aan alle burgers via belastingen.
 - **Voordelen:** Universele dekking met gematigde kostenbeheersing, en keuzevrijheid voor patiënten in termen van zorgverleners.
4. Out-of-Pocket Model (ontwikkelingslanden)
- **Kenmerken:** In veel ontwikkelingslanden betalen patiënten rechtstreeks voor zorg wanneer zij die nodig hebben. Dit model is vaak niet universeel en leidt tot ongelijke toegang tot zorg.
 - **Voordelen:** Geen zware belastingdruk, maar het leidt vaak tot ontoereikende zorg voor de armen.
5. Gemengde modellen (Nederland, Zwitserland)
- **Kenmerken:** Deze modellen combineren elementen van meerdere financieringsmethoden. In Nederland is er bijvoorbeeld een verplichte basisverzekering voor iedereen, waarbij zorgverzekeraars concurreren, maar er is ook overheidstoezicht om ervoor te zorgen dat iedereen wordt gedekt.
 - **Voordelen:** Universele dekking met een hoge mate van patiëntkeuze en kostenefficiëntie.

Zoals gezegd heeft elk model zijn sterke punten maar ook uitdagingen, en hangt de effectiviteit ervan af van factoren zoals het inkomen van het land, de bevolkingsspreiding en de bestaande gezondheidsinfrastructuur. Inmiddels is trouwens

ook het National Healthcare System, NHS, die voor veel landen als model heeft gestaan onder grote druk en zijn werkneerleggingen door verschillende groepen zorgverleners niet meer een unicum.

In Suriname wordt de gezondheidszorg voornamelijk gefinancierd door een combinatie van overheidsuitgaven, particuliere verzekeringen en directe betalingen door patiënten/cliënten. Er is een verzekeringsplicht, waarbij de premie maandelijks wordt ingehouden of je nu werkzaam bent in de publieke of private sector. En toch blijkt er een substantieel deel onverzekerd. Zolang je jong maar vooral gezond bent heb je geen kopzorgen hieraan. Bij plotselinge ziekte, langdurige ziekte en vooral ouder worden begint pas de financiële ellende, want dan heb je ineens hoge out-of-pocket uitgaven.

Conclusie

Suriname bevindt zich op een kruispunt waar de gezondheidszorg te maken heeft met toenemende uitdagingen op het gebied van gelijkheid, duurzaamheid en betaalbaarheid. Het huidige hybride zorgsysteem, dat elementen van zowel overheidszorg als particuliere verzekeringen combineert, biedt een solide basis maar heeft ook duidelijke beperkingen. De groeiende vraag naar complexe medische behandelingen, samen met de toenemende prevalentie van niet-overdraagbare aandoeningen, legt extra druk op het systeem. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, is een koerswijziging nodig in de richting van duurzame en vooral eerlijke financieringsmodellen. Dit omvat het versterken van de preventieve en primaire gezondheidszorg, het verhogen van de efficiëntie van zorguitgaven, en het vergroten van de toegankelijkheid voor alle burgers. Innovatieve financieringsmodellen, zoals publiek-private samenwerkingen en goed overleg en inspraak met stakeholders, kunnen hierin een cruciale rol spelen. Alleen door deze hervormingen kunnen we de gezondheidszorg toekomstbestendig maken en de

gezondheid van de bevolking van Suriname waarborgen, ongeacht de economische en politieke omstandigheden.

Deze presentatie belicht in een notendop verschillende kritieke aspecten van de gezondheidszorg, waarvan financiering slechts een onderdeel is. Echter, een presentatie op zichzelf is onvoldoende om de urgente kwesties die vandaag tijdens dit seminar zijn besproken, op te lossen. Wat nu nodig is, is een concreet en oplossingsgericht overleg met alle betrokken partijen, met als doel het formuleren van een integraal plan van aanpak voor de gezondheidszorg in Suriname. Dit moet de uitkomst van vandaag zijn. Elke andere uitkomst zou bevestigen dat we niet serieus zijn of geen werkelijke wil hebben om te verbeteren.

Steven Debipersad

Foei Telesur !

In INZICHT # 52 heeft de VES aandacht besteedt aan de facturatie van de drie nutsbedrijven: SWM, EBS en Telesur. In het artikel met als titel "Facturatie Staats nutsbedrijven EBS en Telesur ondermaats: SWM geeft goede voorbeeld". Dit artikel is ook gepubliceerd op Starnieuws (Bron: Starnieuws - Facturatie EBS en Telesur ondermaats; SWM geeft goed voorbeeld, publicatiedatum 01 Augustus 2024, 02:26).

Uit onderzoek van de VES is gebleken dat de facturatie vanuit de Telesur naar de klanten die aan de kassa betalen sterke verbetering behoeft. Clienten krijgen geen hardcopy betalingsbewijs en dienen ze een e-mailadres op te geven waarnaar toe de factuur wordt gemaïld. Verder staat er op de elektronische betalingsbewijs niet duidelijk voor welke diensten de client hoeveel betaald. Er wordt alleen een totaalbedrag aangegeven.

U zou als burger verwachten dat na de publicatie van het artikel Telesur publiekelijk zou maken dat er een onderzoek volgt om verbeteringen aan te brengen naar de samenleving toe. Helaas heeft de samenleving niets hieromtrent vernomen. Wat de samenleving via de media wel heeft vernomen is van de vele mogelijke corruptieschandalen die hebben plaatsgevonden bij Telesur, mogelijke buitensporige uitgaven vanuit Telesur en oneigenlijke sponsoractiviteiten vanuit Telesur.

Niemand neemt verantwoordelijkheid over hetgeen gepubliceerd is door de VES. De Directie, Raad van Toezicht en de vakbond van Telesur zijn muistil. Ook verneemt de samenleving niets van het Ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme.

Opmerkelijk is dat een dag na de publicatie de CEO van Telesur zijn functie ter beschikking stelt (Bron: Starnieuws - Antonius om persoonlijke redenen opgestapt bij Telesur, publicatiedatum 02 Augustus 2024, 20:15) in een waas van geheimzinnigheid, welke in strijd is met goed bestuur.

De sameneleving heeft recht op goed bestuur binnen onze Staatsbedrijven en wenst verbeteringen over het facturatiesysteem bij o.a. Telesur en duidelijkheid over de diverse publicaties in de media van mogelijke corruptieschandalen en onrechtmatige uitgaven. En indien er een regeling is getroffen met de opgestapte CEO, graag deze publiceren, zodat de samenleving kan beoordelen.

Suriname Business Forum verzorgd CDB Online Workshops en Technische Assistentie voor MKMO's

Op 25 juni 2024 kondigde het Suriname Business Forum (SBF) in samenwerking met de Caribbean Development Bank (CDB) met trots de lancering aan van drie belangrijke online workshops en technische assistentieprogramma's voor Micro-, Kleine - en Middelgrote Ondernemingen (MKMO's) in Suriname. Deze programma's zijn gericht op bedrijfscontinuïteitsplanning, financiële vaardigheden en beheer, en digitale - en sociale media marketing.

De training in business continuïteitsplanning is van start gegaan op maandag 19 augustus 2024 waaraan 23 deelnemers hadden deelgenomen. Deze specifieke training biedt MKMO's de kennis en tools om effectieve bedrijfscontinuïteitsplannen op te stellen, waarmee ze hun activiteiten kunnen beschermen tegen onverwachte verstoringen. In totaal zijn er 4 trainingen afgerond en met de deelnemers worden hun business continuïteitsplannen de komende periode afgerond.

Hierna zullen het SBC en de CDB verder gaan met de trainingen over Digitale - en Sociale Media Marketing en Financiële vaardigheden en beheer. Deze trainingen helpen de MKMO's om hun digitale aanwezigheid te versterken en effectieve marketingstrategieën te ontwikkelen via sociale media. De deelnemers waren geselecteerd op basis van criteria zoals vastgesteld door de CDB en betroffen, maximaal vijftig werknemers, minstens twee jaar operationeel, en het kunnen

aantonen van financiële geloofwaardigheid door middel van leningen, subsidies of een businessplan. Bedrijven actief in de agribusiness, de blauwe economie, horecadiensten, technologie en de creatieve industrie werden aangemoedigd om deel te nemen.

Deze trainingen en technische assistentieprogramma's zijn ontworpen om de groei en duurzaamheid van Caraïbische MKMO's te bevorderen, waardoor ze beter kunnen concurreren op de nationale - en internationale markten.

Aanmelding en Deelname

Geïnteresseerde MKMO's die aan de criteria voldoen, worden uitgenodigd om zich aan te melden voor deze waardevolle workshops. Voor meer informatie en registratie kunnen bedrijven contact opnemen via info@sbc.sr of bellen naar 8520258.

Anton Dragtenweg # 68 - 1th floor
Paramaribo/Suriname
Telephone: 8520258/8184065

Website: www.surinamebusinessforum.com
E-mail: info@sbc.sr / secretary@sbc.sr

RCFA

RELIANT CORPORATE FINANCE & ACCOUNTANCY

IFRS • Corporate Finance • Compliance with AML/CFT
Forensic Services • Financial Statements • Quick Scans

info@rcfa.com

+597-490686

www.rcfa.com

Bevindingen IMF-staf bij 7de beoordeling economische hervormingsprogramma

De technische staf van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) stelt bij haar zevende beoordeling van het verloop van het EFF-programma¹ op 22 augustus, dat Suriname zich bevindt in een kritieke fase van de economische hervorming. Het recent bezoek van een IMF-delegatie, geleid door Ms. Anastasia Guscina, heeft geresulteerd in een voorlopig akkoord op stafniveau voor deze beoordeling. Dit artikel analyseert de belangrijkste bevindingen van de missie, de uitdagingen waarmee Suriname wordt geconfronteerd, en de implicaties voor de toekomst van het land.

Resultaten van de beoordeling

De IMF-missie bevestigd dat Suriname vooruitgang boekt bij het behalen van vele kwantitatieve doelstellingen die zijn vastgelegd voorafgaand aan de zevende beoordeling. Een duidelijke uitzondering is echter de doelstelling met betrekking tot het primair begrotingssaldo, waar correctieve maatregelen nodig zijn om het jaareinde-doel te halen. Het akkoord op stafniveau, onder voorbehoud van goedkeuring door het uitvoerend bestuur van het IMF, zou Suriname toegang verschaffen tot een bedrag van ongeveer USD 62,5 miljoen, wat het totaal van de tot nu toe ontvangen steun brengt op ongeveer USD 451,2 miljoen (overeenkomstig 65% van financiering van het EFF-programma).

Macro-Economische Stabiliteit en Groeivoorzichten

Het positieve uitkomsten van het EFF-programma, dat gericht is op prudent macro-economisch beleid en structurele hervormingen, beginnen volgens de IMF-staf zichtbaar te worden. De economische groei wordt geschat op 3% voor dit jaar, terwijl de inflatie gestaag aan het dalen is. De IMF-staf stelt dat er eveneens een toenemend vertrouwen is van donoren. Er is ook sprake van een stijging van de internationale reserves van het land. Ondanks deze positieve ontwikkelingen blijft Suriname geconfronteerd met aanzienlijke risico's, zoals capaciteitsbeperkingen en uitdagingen in de uitvoering van beleid, mede als gevolg van de toenemende sociaal-politieke spanningen.

Een belangrijke factor voor toekomstige groei is de ontwikkeling van nieuwe grote olievelden, waarvan de productie naar verwachting in 2028 zal beginnen. De definitieve

investeringsbeslissing (FID) hiervoor wordt tegen het einde van het jaar verwacht, wat de langetermijnperspectieven voor de Surinaamse economie aanzienlijk kan verbeteren.

Fiscale Uitdagingen en Hervormingen

Hoewel Suriname vooruitgang heeft geboekt, blijft de fiscale situatie uitdagend, volgens de IMF-staf. Het eerste halfjaar van 2024 kenmerkte zich door zwakke fiscale prestaties, voornamelijk door een tekort aan niet-belastinginkomsten (waaronder royalty's en concessies) en overbestedingen aan elektriciteitsubsidies. De overheid heeft het IMF toegezegd dat zij nu maatregelen neemt om deze onder-performance te corrigeren. Een hiervan is het terugvorderen van middelen van de elektriciteitsmaatschappij die voortvloeien uit recente tariefverhogingen. Daarnaast worden strengere maatregelen geïmplementeerd om de inkomstenverzameling te verbeteren, waaronder een strengere handhaving van belastingcompliance.

Bescherming van kwetsbare groepen

Een cruciaal aspect van de IMF-monitoring is de bescherming van de armen en kwetsbare groepen in de samenleving. De regering heeft de indicatieve doelstellingen voor sociale uitgaven behaald, maar verdere inspanningen zijn nodig om ervoor te zorgen dat sociale bijstandsprogramma's effectief worden uitgevoerd, waarmee bedoeld wordt dat de hulpbehoevenden daadwerkelijk bereikt worden. Een andere groep van belang voor het IMF, is de groep kwetsbaren woonachtig in het binnenland.

¹ <https://gov.sr/imf-executive-board-approves-us-688-million-extended-fund-facility-for-suriname/>

Vooruitgang bij schuldenherstructurering

Een andere belangrijke ontwikkeling is de vooruitgang bij de herstructurering van de Surinaamse schulden. De onderhandelingen met de Paris Club voor de tweede fase van de schuldbehandeling zijn gepland voor eind september, terwijl de gesprekken met een kleine groep particuliere externe crediteuren nog gaande zijn. De spreads van Surinaamse obligaties zijn tot historische dieptepunten gedaald, wat wijst op een hernieuwd vertrouwen van investeerders. Daarnaast zijn binnenlandse schulden aan de centrale bank en commerciële banken geherstructureerd, en zijn vrijwel alle binnenlandse schuldenachterstanden, met uitzondering van betwiste, vereffend.

Uitdagingen in het bankwezen en monetair beleid

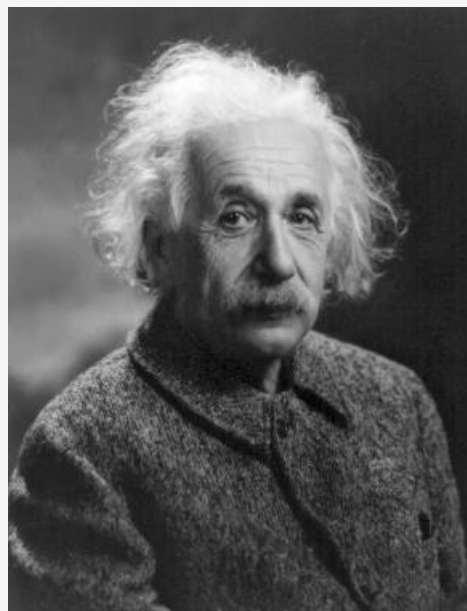
De IMF-staf heeft ook de ontwikkelingen binnen het bankwezen en het monetaire beleid onder de loep genomen. Ondanks een restrictief monetair beleid dat heeft bijgedragen aan de inflatiedaling, blijft de beperkte activiteit op de interbancaire markt een uitdaging voor de transmissie van het monetaire beleid naar kortetermijnrentes. Het blijft volgens het IMF, van cruciaal belang dat de Centrale Bank van Suriname nauwlettend toeziet op monetaire ontwikkelingen en voortgaat met openmarktoperaties om de reservegeldhoeveelheid in lijn te houden met de programmadoelstellingen. Effectiviteit en doeltreffend hiervan wordt door het IMF gerelateerd aan lange termijn stabilisatie van de economie.

Bron: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2024/08/22/pr-24305-suriname-imf-reaches-agreement-on-the-7th-review-of-extended-arrangement-under-the-eff>

Economic Quotes

“The hardest thing in the world to understand is the income tax.”

Theoretisch natuurkundige

1879 - 1955

Albert Einstein

Hoe zou Kamala Harris regeren volgens The Economist?

Volgens The Economist, leek enkele weken geleden de Amerikaanse Democratische conventie nog op een rouwdienst. Deze is volgens het toonaangevend blad, uiteindelijk een liefdesfestijn geworden. De uitbundigheid van de afgevaardigden werd vermengd met opluchting dat hun kandidaat de partij heeft gered van een bijna zekere nederlaag.

Kamala Harris heeft dit bereikt, minder vanwege wie ze is, maar meer vanwege wie ze niet is. Om te beginnen is ze niet Joe Biden, die in een afscheidstoespraak in Chicago liet zien dat ouderdom hem heeft veranderd in een vermaner. En ze is ook niet Donald Trump. Nu president Biden niet langer in de race is, is de Republikeinse kandidaat de oude man op het stembiljet. Hij stoot kiezers af met zijn kleinzielige beledigingen en zijn donkere obsessies. Toch heeft Harris meer nodig. The Economist voorspelt een gelijk opgaande race gelijk. In een poging om haar iemand te maken op wie mensen daadwerkelijk willen stemmen, draaide de conventie volledig om haar karakter en haar levensverhaal. Amerikanen weten nu dat ze bij McDonald's heeft gewerkt en dat ze elk jaar haar man plaagt door de lange voicemail af te spelen die hij achterliet toen hij haar voor de eerste keer om een afspraakje vroeg.

Helaas blijft het onduidelijk hoe dit zou vertalen naar een presidentschap van Harris. Ze heeft redenen om haar campagne rond haar persoonlijkheid op te bouwen: beleid kan een nadeel zijn, Trump is geen beleidskenner, en met hem als tegenstander is karakter belangrijk. Maar verontrustend genoeg kunnen haar tactieken ook op iets fundamenteeler zijn.

Politiek gezien is Harris nog steeds een onbekende factor—en zij is deels verantwoordelijk voor het in stand houden daarvan. In de Biden regering werd ze overschaduwed, zoals meestal gebeurt met vicepresidenten. Ze werd de genomineerde zonder dat ze werd getest in een voorverkiezing. Sinds het terugtrekken van Biden heeft ze geen interviews gegeven en heeft ze weinig vragen van verslaggevers beantwoord. Haar beleidsplatform is grotendeels geërfd van haar baas en is zelfs nog schaarser dan dat van Trump. Wanneer ze standpunten inneemt—zoals haar belofte om de prijsopdrijving door bedrijven aan te pakken—zijn dat mogelijk geen uitdrukkingen van haar politieke overtuigingen, maar eerder campagnebewegingen om kiezers gerust te stellen die zich zorgen maken over de kosten van levensonderhoud.

Pragmatisme heeft zijn voordelen bij een politicus. Net als President Biden positioneert Kamala Harris zich iets links van het midden van haar partij en past zich aan naarmate deze evolueert. Erger nog, haar beleid op het gebied van economie en buitenlandse zaken lijkt ongebonden te zijn. Haar standpunten als presidentskandidaat in 2019 omvatten een one-payer-gezondheidszorgsysteem, het verbieden van fracking en het decriminaliseren van illegale grensoverschrijding. Toch suggereert de manier waarop Harris al deze standpunten in 2024 heeft verlaten dat ze nooit serieus waren. Haar recente voorstel tegen prijsopdrijving zou moeilijk uitvoerbaar zijn. Ze zal waarschijnlijk geen kruistocht beginnen tegen het bedrijfsleven in Amerika. Pragmatisme betekent ook dat Harris openstaat voor ideeën van anderen. Er is alle reden om aan te nemen dat ze op het gebied van buitenlands beleid en milieu zal proberen om continuïteit te creëren.

Maar wanneer pragmatisme een gebrek aan doordachte principes aangeeft, kan dat gevaar opleveren. Elke dag moet de president politiek beladen problemen aanpakken waarvoor geen eenvoudige oplossing bestaat. In dit opzicht dreigt de zwakte van Harris voor slechte ideeën en politieke trucjes een handicap te worden. De bewering van prijsopdrijving wordt eenvoudigweg niet ondersteund door bewijs, maar het ondermijnt toch het vertrouwen in de vrije markten die Amerika welvarend maken. Het beloven van \$25.000 subsidies is bedoeld om starters op de huizenmarkt te helpen een woning te betalen. Maar tenzij ze ook slaagt in haar plan om het woningaanbod te vergroten—een lastige opgave—zullen subsidies de huizenprijzen alleen maar opdrijven. Haar voorstellen om de kinderkorting voor belasting te verhogen tot \$6.000 in het eerste jaar, nu \$2.000, zouden inderdaad de kinderarmoede verminderen. Maar met een Amerikaans begrotingstekort van 7% van het BBP zou haar falen om dit door middel van belastingen te financieren, roekeloos en inflatiegevaarlijk zijn (we zouden het alleen kiezen als alternatief voor de nog wildere spijlucht van Trump).

Evenzo, zonder sterke fundamentele overtuigingen en een reeks leidende prioriteiten, kan een president gemakkelijk van koers worden gebracht door gebeurtenissen. Wanneer presidenten reactief of besluiteloos zijn, kunnen ze worden uitgedaagd in het buitenland. Als Harris moeite heeft om haar biografie, haar principes en haar beleid samen te smeden, zal ze ook moeite

hebben met een cruciale rol van de president: het uitleggen aan de natie hoe zij tegenslagen moet overwinnen.

Het lijkt misschien oneerlijk om Harris te bekritisieren omdat ze terughoudend is met haar beleid. Haar belangrijkste taak is om Trump te verslaan, en dat is een vitale taak waarin sluwheid en slimheid zijn toegestaan. Politieke campagnes gaan er vaak om, of dit nu goed of slecht is, onderwerpen te vinden die verdeeldheid zaaien om hun achterban te mobiliseren. Als technische kennis en stapels beleidsdocumenten het geheim waren van electorale successen, zou Hillary Clinton in 2016 niet hebben verloren.

Maar er zijn redenen om Harris onder druk te zetten voor meer. Eén daarvan is dat dit binnenkort in haar politieke belang kan zijn. Als persoonlijkheid haar campagne niet langer vooruit helpt, zou beleid een manier kunnen zijn om deze nieuw leven in te blazen. Stel je voor dat haar hele platform lijkt op haar standpunt over vrouwenrechten, waarbij haar beleid duidelijk is afgeleid van principes die voortkomen uit haar eigen ervaring. Wanneer Trump haar tijdens het debat op 10 september aanvalt omdat ze te zwak zou zijn om Rusland en China het hoofd te bieden, of omdat ze te veel een radicale socialist zou zijn om immigratie aan te pakken of een gezonde economie te creëren, zal ze meer nodig hebben dan gemeenplaatsen om hem van repliek te dienen. Als het de eerste keer is dat ze probeert een enkele lijn door haar leven, haar principes en haar beleid te trekken, zal ze waarschijnlijk niet haar beste werk leveren.

De andere, belangrijkere reden om Harris onder druk te zetten, is dat politicus zijn meer is dan campagnevoeren. Regeren doet er ook toe. En voor een partij die de democratie wil versterken, is regeren beter als het winnende mandaat een programma bevat. Je kunt wanhopig zijn om Harris te laten winnen van Trump en toch twifelen aan hoe goed ze zal zijn in haar ambt. Als vicepresident in een één termijnregering zou ze in de verleiding kunnen komen om te regeren met het oog op een overwinning in 2028. Tenzij ze duidelijker is over wat ze met de macht wil doen, zal haar termijn worden gedomineerd door campagnevoeren—met al zijn nadelen.

Bron:

<https://www.economist.com/leaders/2024/08/22/kamala-harris-can-beat-donald-trump-but-how-would-she-govern>

Paradeschip Marine kost bijkans SRD 500 miljoen

Het Ministerie van Defensie heeft aangekondigd een prestigieus vaartuig voor het Nationaal Leger te zullen aanschaffen. De minister gaf daarbij als argumentatie voor deze aankoop aan dat het gaat om de Exclusieve Economische Zone (EEZ) te beschermen en vanwege de opkomende Oil & Gas activiteiten. Voorts verklaarde ze dat het schip SRD 80 miljoen zou gaan kosten. Dit zou niet ten laste gaan van de gemeenschap maar zou worden bekostigd uit besparing die het Ministerie had bereikt door een 1000-tal medewerkers af te vloeien. Dit zo positief klinkend nieuws roept echter diverse vragen op. Hierin kan alleen het Ministerie duidelijkheid in brengen.

Mogelijk EU-exportverbod Surinaamse vis

Op de achtergrond speelt het vraagstuk van illegale visvangst van m.n. Guyanese vissers, al dan niet met een Surinaamse vergunning. Het DNA lid Ronnie Aloema maakte in DNA reeds in juli j.l. melding van het feit dat Frans Guyana Suriname had aangeklaagd bij de Europese Unie (EU) en om sancties had gevraagd wegens herhaalde illegale visvangst vanuit Suriname (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing). Hij onthulde dat Frans Guyana reeds in januari 2023 Suriname hiervan in kennis had gesteld, hetgeen in maart 2024 nog eens is herhaald. Ondanks de aanwezigheid van een Kustwacht, die over een 3-tal patrouilleboten beschikt hebben wij geen enkele actie ondernomen. Dit zou volgens hem tot een exportverbod voor Surinaamse vis kunnen leiden. Volgens het VHP-lid hebben de Surinaamse autoriteiten hierin "ernstig gefaald". Het excuus van de Minister van LVV was dat "de middelen schaars zijn". Nu heeft hij aangekondigd dat hij in september, ca. 20 maanden later, met de Fransen zal overleggen. Deze lakse houding is kenmerkend voor de kwaliteit van ons bestuur. Een dergelijk verbod zou voor deze al fors verzwakte exportsector, die elk jaar ca. USS 30 miljoen aan deviezen binnenbrengt, een doodsteek betekenen.

Boot Surinaamse Kustwacht (Bron United News)

Bescherming van de Exclusieve Economische Zone

De door de minister van Defensie aangegeven bescherming van de EEZ en de opkomende Oil & Gas activiteiten zijn belangrijk, maar liggen niet op het werkterrein van de Marine. Daar is speciaal een Kustwacht voor ingesteld en uitgerust. Navraag bij de Kustwacht leverde niet veel meer duidelijkheid op, behalve de mededeling dat de activiteiten "vanwege gebrek aan middelen" op een laag pitje zijn.

Waar liggen de prioriteiten ?

Het is normaal dat waar er beperkte middelen zijn er prioriteiten moeten worden gesteld. Welke prioriteit kan de aanschaf van een prestigieus vaartuig voor de Marine, als onderdeel van het Nationaal Leger, hebben terwijl de Kustwacht daarvoor is opgericht. Hoe kunnen we een showproject van ca. SRD 0,5 miljard rechtvaardigen in deze tijd. Dit terwijl de gezondheidszorg op zijn gat ligt, er baby's doodgaan, de vuilophaal niet kan worden betaald etc. De eerlijke vraag die de beleidsmakers concreet moeten beantwoorden is wanneer en waaraan dit bedrag ooit zal worden terugverdiend. Zelfs als het zou worden bespaard door een succesvolle afvloeiing van een 1000-tal overbodige personeelsleden, waar we overigens nooit eerder over hadden gehoord, dan blijft de vraag of dit de hoogste prioriteit verdiend. Daarenboven komt ook nog de extra onderhoudskosten en brandstofkosten van zo een schip van enkele miljoenen per jaar.

Gaat IMF hiermee akkoord ?

Terwijl de Regering volgens de 7e Review van het IMF haar tekort op de primaire balans maar niet voldoende blijkt te kunnen terugbrengen heeft het IMF klaarblijkelijk goedkeuring aan deze nieuwe uitgavenpost gegeven. De lease constructie is namelijk een loophole ter omzeiling van het verbod op nieuwe

leningen buiten het IMF om. De lease is een aankoop met gespreide betaling, vergelijkbaar met een lening waarop er jaarlijks SRD 80 miljoen wordt afgelost. De primary balance zal hierdoor eerder verslechteren.

Handen van de komende Regering gebonden

Daarenboven is het de vraag of een Regering op de valreep in haar laatste 8 maanden een dergelijk verregaand besluit mag nemen. De show wordt nog voor de verkiezingen, waarschijnlijk al begin oktober, gestolen. Het wordt gebracht als een prestatie van deze Regering, terwijl de schuld door de volgende Regering zal moeten worden betaald. De komende Regering zal gedurende 6 lange jaren elk jaar additioneel SRD 80 miljoen meer moeten halen uit de gemeenschap voor deze verkiezingsstunt. Hoeveel afdelingen van de ziekenhuizen zullen daarvoor nog moeten sluiten. Zelfs als het politiek verdedigd zou kunnen worden is het financieel onverantwoord.

Damen Shipyard is vaker op omkoping betraapt

Het blijkt te gaan om een 42 meter lang prestigieus vaartuig die bij Damen Shipyard wordt aangekocht. Damen Shipyard is een bekende Nederlandse scheepsbouwer, een familiebedrijf met een omzet in 2022 van 2,5 miljard euro met 6.000 medewerkers.

Damen Shipyards is door Wereldbank betraapt op het betalen van smeergelden in Sierra Leone. Daardoor is Damen in 2016 door de Wereldbank voor 18 maanden uitgesloten van aanbestedingen. Separaat is er door de FIOD onderzoek gedaan naar fraude bij megacontracten die Damen sloot in Trinidad en Tobago en de Bahamas. De Nederlandse Staat heeft Damen tijdelijk uitgesloten van de mogelijkheid om gebruik te maken van Ontwikkelingsamenwerking-financiering gedurende de disbarment periode van de Wereldbank en ook de toegang van

Damen tot de exportkredietverzekering (ekv) werd tijdelijk opgeschort. Parallel hieraan heeft kredietverzekeraar Atradius Dutch State Business (ADSB) een onderzoek uitgevoerd naar de portefeuille van Damen. Hieruit bleek Damen in 14 gevallen “onvoldoende of onjuiste informatie te hebben gegeven met betrekking tot betaalde commissies”. Deze “commissies” worden in Suriname ook wel Tjukus genoemd.

Het Nederlandse dagblad NRC schreef hierover “Tussen 2010 en 2016 stond de Nederlandse overheid via Atradius-DSB garant voor 66 deals van Damen, met een totale waarde van 1,76 miljard Euro. NRC komt verder na onderzoek tot de conclusie dat “de band tussen Damen en Atradius DSB is zo hecht dat de scheepsbouwer ongestraft fouten mag maken”. Ook in dit geval bestaat het vermoeden dat er aan deze niet transparante deal een luchtje hangt. Is er een openbare aanbesteding gehouden of gaat het om een onderhandse deal. Wat waren de technische eisen, hoeveel botenbouwers hebben aangeboden, was Damen de laagste aanbieder. Alleen volledige transparantie kan hier helderheid in brengen.

De geschiedenis herhaalt zich

De Regering Bouterse-Adhin heeft de Regering Santokhi-Brunswijk opgezadeld met een lege kas en een schuldenberg. Het lijkt er op dat deze Regering hetzelfde van plan is te doen met haar opvolger.

Het is gewenst dat de Minister van Defensie de komende dagen volledige openheid van zaken geeft over de noodzaak van een dergelijk showproject. Dan kan de bevolking zelf een oordeel vellen over de prioriteit van een dergelijke aanwending van schaarse gemeenschapsgelden.

Hallo! Wij zijn AethiQs.

*Uw strategisch adviesbureau voor
actuariële, risk & compliance diensten*

*Als het te complex wordt, ga dan terug naar de kern.
Wat is je bestaansrecht? AethiQs werkt voor maat-
schappelijk relevante organisaties. Wij helpen
hen relevant te zijn en te blijven. Wij noemen dat
Relevantiewaarde. Samen bepalen we wat de basis is
voor de continuïteit én de geloofwaardigheid van hun
organisatie. Zodat ze vandaaruit kunnen beslissen,
besturen en bouwen aan een relevante toekomst.
We heten niet voor niets AethiQs. Het goede doen,
en dat goed doen.*

Kennismaken en kennis delen?

www.AethiQs.sr • Hallo@AethiQs.sr

AethiQs.

Remain Relevant!

Statement als panellid van Peers Suriname event getiteld: "the future of Suriname";

Wonnie W. Boedhoe

Inleiding:

Peers Suriname organiseerde op vrijdag 23 augustus jongstleden een evenement met als titel: The Future of Suriname.

Doel was om te discussieren over de toekomst van de diverse industrieën in Suriname. The Oil & Gas industrie zal een katalysator zijn, maar wat kunnen we nog meer verwachten? Zijn wij, de andere industrieën voorbereid op de ontwikkelingen die op ons afkomt?

De keynote spreker was het heer Anand Jagessar (CEO Staatsolie) en het panel bestond uit: mw. Wonnie Boedhoe (econoom), de heer Egon von Foidl (MD Marriott Suriname) en de heer Brian Sloote (Expert in Customer Service Outsourcing Solutions).

Wat moet ontwikkeld worden om welzijn en welvaart voor de slechts ca. 600.000 tellende bevolking te bereiken!

Naar mijn mening zijn wij "short-visioned". We denken slechts aan korte termijn ontwikkeling, we zijn continue bezig "brandjes" te blussen en denken niet in termen van lang-termijn en integrale ontwikkeling. Als voorbeeld noem ik een rampenbeheersingsplan of een Climate Change gevolgen (ontwikkelingen) plan. Ook in dit geval praten we alleen over "hoeveel geld/kapitaal kunnen we ontvangen.

Alliance recentelijk: De urgente behoefte/nood voor voedsel en huisboedel heeft prioriteit en is fase 1. Maar what about de ondersteuning voor de herstart van de agribusiness die kapot zijn gegaan? Het gaat om zoutwater dat is binnengestroomd en de vruchtbare gronden zijn vernietigd. Niemand praat over bodemherstel.

Ik hoop niet dat we hetzelfde zullen meemaken als wat er in Brokopondo is gebeurd. Een agri ondernemer in dat gebied, had ca. 2 maanden vóór de "waterspill" zijn bedrijf moeten taxeren. De taxatiewaarde was gelijk aan USD 207.000,=. Na de schade kreeg hij USD 3000,= (SRD 100.000) als compensatie van Staatsolie en nul centen van de Overheid. Momenteel loopt hij bijna gefrustreerd rond, omdat hij zijn bedrijf nog steeds niet kan herstarten.

Vandaag wil ik mij beperken tot 3 issues:

Als eerste: De Sovereign Wealth Fund (SWF).

Aanpassing van de wet is nodig:

- 1) Omdat de cijfers gebruikt tijdens de periode van de instelling zijn achterhaald. Toen hadden we geen Oli & Gas ontwikkelingen, zoals ze er nu uitzien.
- 2) Omdat een deel van de opbrengsten als onderpand zijn gebruikt bij de herschikkingen van de schulden met Opperheimer. Naar mijn mening had dit nooit mogen gebeuren. Maar het is al onderhandeld. In de wijziging van de wet moet nadrukkelijk worden vermeld dat dit een eenmalige actie is! Het mag niet herhaald worden! De SWF mag niet gebruikt worden om leningen af te lossen! Ook

Hieronder treft u aan de statement van panellid Boedhoe, aangevuld met de topics tijdens de Q&A sessie.

Algemeen:

Het enige waarover wordt gesproken is: hoeveel geld zullen we ontvangen en wanneer zal het geld Suriname binnenstromen" We praten niet over "wat zullen we met het geld doen!"

THE FUTURE OF SURINAME

With a short panel discussion and Q&A.

Anand Jagessar
(keynote)
MD Staatsolie
Maatschappij
Suriname

Egon von Foidl
MD Marriott
Suriname

Wonnie Boedhoe
National
Development
Finance Expert

Brian Sloote
Expert in
Customer
Service
Outsourcing
Solutions

INVITATION

To talk about the future of Suriname in various industries. The oil & gas industry will be a catalyst, but what more can we expect? And how can we prepare?

RSVP ONLY

Buitensociëteit Het Park
Grote Combéweg 39-41

August 23rd
Doors open: 20:00

niet voor de nieuwe Opperheimer leningen ten behoeve van staatsbedrijven.

- 3) Toekomstige aanpassingen van de wet SWF mogen alleen bij 2/3 meerderheid van de DNA. Dit betekent dat naast de wet SWF ook de regels in de Grondwet aangepast moeten worden. 2/3 meerderheid is echter noodzakelijk om te voorkomen dat we weer gelegenheidsaanpassingen van de wet krijgen zoals met de wijzigingen van de wet op Staatsschuld, met alle desastreuze gevolgen voor de economie, zoals wij die vandaag meemaken. Het lijkt alsof de “ja-knikkers” in het veld, door Staatsolie zijn vervangen met moderne technologie en we een heleboel daarvan in ons volkshuis hebben neergezet.
- 4) Transparantie en Accountability regels moeten nadrukkelijk met sancties voor het niet-naleven in de wet opgenomen worden. Het volk heeft er recht op om te weten wat met het kapitaal zal gebeuren.
- 5)

Andere opmerkingen als, “waarom sparen als het volk honger lijdt” is overbodig. Evenals de opmerkingen over “het volledig kapitaal moet in Suriname geïnvesteerd worden”. Hoe groot is de absolute capaciteit van de Surinaamse economie? Hoeveel investeringen zullen zijn in de komende 5 tot 30 jaar kunnen absorberen? We hebben dit nog niet begroot en we denken niet aan lang termijn integrale ontwikkeling.

In termen van de “social security”:

Tot nu toe hebben we 100% van alle extra opbrengsten uit de mijnbouw opgegeten (denk aan 100 jaar bauxite, bijna 40 jaren olie en goud). Ondanks deze extra opbrengsten is het ons niet gelukt om een goed, accuraat en transparent social programma op te zetten. Ook nu hebben we gigantische sociale uitkeringen, maar geen geïntegreerde sociaalprogramma.

Het gaat om Good Governance en niet om geld/kapitaal!

Tot slot over het SWF:

Tot nu toe wil niemand, (niet de beleidsmakers en ook niet Staatsolie management) met de samenleving delen, welke aanpassingen in de SWF wet worden voorbereid. Deze intransparante houding geeft mij een gevoel van “something fishy is going on”.

Moet het een “sparfonds”, een “stabilisatiefonds”, een “strategische investeringsfonds” of een hybride fonds worden? Wordt lid van de IFSWF (International Forum of Sovereign Wealth Funds) en haal technische assistentie binnen. Waarom steeds weer proberen om het “wiel overnieuw uit te vinden”.

Ten tweede: Local Content

Een drama op zich. Het ziet er naar uit dat we hier gefocust zijn om het wiel overnieuw uit te vinden. Als we praten over, local content dan zijn we continue bezig in termen van hoeveel gratis geld is er beschikbaar voor de KMO's.

Iedereen die ermee bezig is, weet dat huidige werkwijze niet correct is en dat er daarom nog steeds geen resultaten zichtbaar zijn. En dan praat ik nog niet over alle ego's waarmee er gewerkt wordt. En we weten 1 ding, zolang de ego's blijven spreken, er nooit opgeleverd zal worden. Terwijl we bezig zijn met volle overtuiging van elkaars ego te discussieren, sterft het paard.

We kunnen leren van onze westerse bureaus. Pak de positieve regels, leer van de ervaringen en ontwikkel je eigen ding.

Als derde: Integraal beleid ter bevordering van ondernemerschap

Ondernemerschapsbeleid is veel meer dan het oprichten van overheidskredietfondsen. Het lijkt alsof ministeries weddenschap houden voor het oprichten van kredietfondsen uit de staatsbegroting en het organiseren van trainingen voor kmo's. Nagenoeg alle ministeries hebben of een project of een volledige afdeling om trainingen te organiseren. Wat zijn de resultaten van al deze trainingen? We weten het niet! We evalueren niet! Het interessert ons niet, als we maar op maar op beeldbuis kunnen verschijnen voor de certificaat uitreiking, hebben we resultaten, is de gedachte.

Ondernemerschaps ondersteuning omvat meer:

Hieronder slechts enkele handreikingen:

- Krediet ondersteunende fondsen, zoals een krediet garantie fonds, een agri-insurance fonds
- Technische assistance; startende ondernemers ondersteunen, totdat ze klaar zijn om zelf verder te kunnen met hun onderneming.
- Starters fonds
- Participatie fonds
- Venture capital fonds
- Strategische research and development fondsen
- Financial inclusion activiteiten, niet beperkt tot het openen van een bankrekening, maar ook ondersteuning voor het goed bijhouden van een financiële administratie:
 - Startende en micro en kleine ondernemingen hoeven niet direct “quick books” aan te schaffen! Het kan gedaan worden met een simple excel file.

- Financieel management, boekhouding, het genereren van een Verlies- en Winstrekening en een balans, het betalen van belastingen, enz.
- En de zo noodzakelijke digitale betaalsystemen en virtual asset management.
- In het kort, het complete FINTECH gebeuren voor goedkopere, snelle, transparante en gemakkelijke manier van efficiënt en veilig bankieren.

I hoop dat we vanaf nu stoppen met de discussies over hoeveel en wanneer we zullen ontvangen uit de OIL & Gas. Staatsolie doet zijn best daarvoor.

Laten wij praten over !!Wat zullen we doen met het kapitaal!!
Consumeren of Gebruiken voor ontwikkeling!

Laten we serieus investeren in educatie. Formele educatie en ook TVET (beroepsgericht). Annand heeft net een grafiek laten zien, waaruit blijkt dat er slechts een kleine kern van zeer gespecialiseerde expats nodig zijn. Maar ook die kunnen we opleiden om ze op termijn lokaal beschikbaar te hebben. Onze NTA (National Training Authority) is ook nog niet op gang gekomen! Werk aan de winkel.

Het is meer dan direct Oil & Gas gerelateerde technische functies en deskundigheid. Het gaat ook om de indirecte, zoals geologen, clientenservice, huishoudpersoneel, hospitality, financiële administratie, accountants, administrateurs, veiligheid, ict, connectivity, cybersecurity, noem maar op...

Dat het geld komt, staat vast! Laten we voorbereid zijn op wat te doen ermee.

Discussie:

Tijdens de discussie, zijn zaken zaken aan de orde gesteld als:

- Capaciteiten van belangrijke instituten, de meeste zijn kapot.
- Emigratie van hoog geschoolden
- Emigratie van deskundigheid uit de cruciale sectoren
- Geen voorbereiding op het voorzien in de sectoren die nu al uitbreidingsinvesteringen doen, zoals uitbreiding van hotels. Er zijn momenteel ca. 900 hotels kamers beschikbaar. Er worden ca. 500 erbij gebouwd. Dit betekent straks (rond 2026) een vraag naar minimaal ca.350 middelbaar tot hooggeschoolde kader.
- De outsourcing dat nu al enorme positieve ontwikkelingen meemaakt. De vraag naar gekwalificeerde clientenservice bedieners.
- Het onderzoek dat vanuit het Ministerie van Arbeid wordt gedaan voor de vraag naar geschikte arbeid vanuit de private sector en de afstemming van educatie op de vraag naar arbeid.
- De rol van de overheidsinstituten voor snelle en efficiënte afhandeling van formaliteiten.
- De capaciteiten van de ministeries versus de ongezonde werkwijze van presidentiële commissies en - werkgroepen.

Peers Suriname is gecompimenteerd en mag terug zien op een zeer vruchtbare evenement.

DE UNIEKE LEERERVARING

VOOR JOUW ORGANISATIE

DIRECT ONBEPERKT TOEGANG TOT **RUIM 700+** DIVERSE ONLINE GECERTIFICEERDE CURSUSSEN.

1 leerplatform met trainingen rond leiderschap, management en teamwork, tot trainingen rond digitale vaardigheden, communicatie, verkoop, gezondheid en veel meer.

Ontdek OCSA www.ocsanv.com
of stuur een mail naar info@ocsanv.com
voor een gratis demo account

ONLINE CARIBBEAN SKILLS ACADEMY

IN MEMORIAM:

DRS. HUMPHREY HESDY PINAS

Op 4 Augustus j.l. bereikte ons het droevig bericht van het verscheiden van onze voormalige voorzitter drs. Humphrey Pinas. De VES condoleert zijn familie en vele vrienden en wensen hun sterkte toe.

Humphrey was vooral bekend als financieel directeur van het St. Vincentius Ziekenhuis, waar hij heel lang heeft gewerkt. Hij heeft als monetair econoom ook gefungeerd als regeringscommissaris bij de Centrale Bank van Suriname. In die periode heeft hij intensief samengewerkt met de toenmalige minister van Financien drs. H. Hildenberg. En de Governor van de Centrale Bank van Suriname Andre Telting. De brugfunctie tussen de MinFin en de Governor van de CBvS heeft hij op een uitstekende manier vervuld. Ook onderhield hij goede contacten met fiscal en monetaire deskundigen. Bij het wekelijks overleg tussen de monetaire autoriteiten elke vrijdagmiddag op het Ministerie van Financien was hi jook steeds aanwezig. Mede door zijn inzet en intellectuele bijdrage kon de Surinaamse economie vrij vlot gestabiliseerd worden en weer op een groeipad gebracht worden. Wij zijn hem hiervoor veel dank verschuldigd.

Humphrey was ook nauw betrokken bij de heractivering van de VES in de tweede helft van de tachtiger jaren van de vorige eeuw. Onze Vereniging was na 8 December moorden in een diepe winterslaap geraakt. De slachtoffers hadden vele vrienden binnen de VES en de December moorden werkte negatief door op de Vereniging. Door het samenscholingsverbod van de toenmalige bestuurders konden de leden van onze Vereniging niet meer bijeenkomen. Midden jaren tachtig van de vorige eeuw namen enkele economen het initiatief om de VES te heractiveren, waaronder ook Humphrey Pinas. Hij faciliteerde de vele vergaderingen van de groep die regelmatig bijeen kwam in de vergaderzaal van het St. Vincentius Ziekenhuis. Bij de heractivering van de VES had Humphrey de moed om in de post militaire periode als voorzitter van het bestuur te fungeren waarvoor wij hem erg dankbaar zijn. Hij leidde de Vereniging op een zeer professionele wijze en binnen korte tijd was de VES weer springlevend en alom gerespecteerd door haar activiteiten en haar publieke standpunten en adviezen op economisch gebied.

Humphrey was ook actief lid van de sportvereniging "KeepFit", een managersclub die elke zaterdagmiddag aan sport doet op het Politie Opleidings Centrum. Diverse economen waren en zijn lid van deze sportorganisatie.

De VES en Suriname zijn erg veel dank verschuldigd aan Humphrey Pinas voor al het goede werk dat hij voor ons heeft

gedaan. Hij stond ook bekend als erg integer, een waarde die tegenwoordig erg onder druk staat.

Voor onze jeugd kan hij als voorbeeldfiguur dienen.

Moge zijn ziel in vrede rusten

In 2017 werd een life time achievement award uitgereikt aan diverse oud-voorzitters van de VES voor hun rol binnen de VES. Uiterst links Humphrey Pinas die ook een award kreeg als oud-voorzitter van de VES

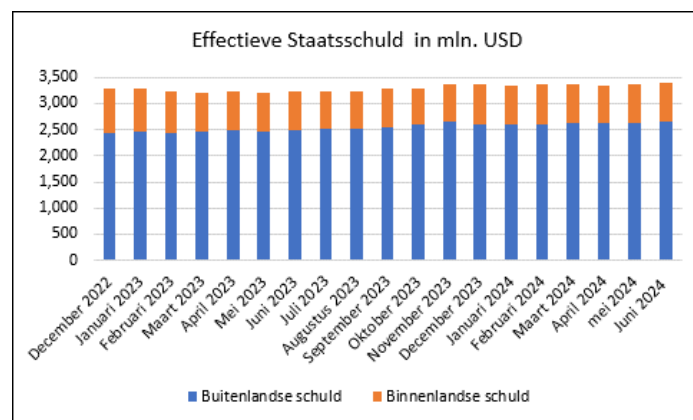
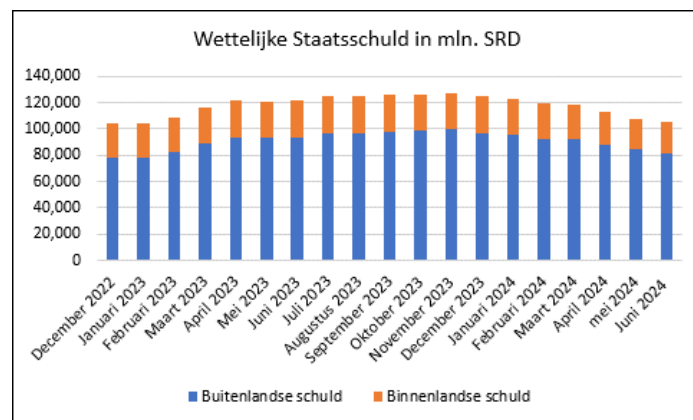
Duidelijkheid gewenst omtrent de juiste omvang van de Staatsschuld

De laatste tijd is er veel onduidelijkheid (gecreëerd) omtrent de juiste omvang van onze Staatsschuld. Vooral door uitspraken van politici die er in de aanloop naar de verkiezingen baat bij hebben om mooie cijfers te presenteren. Zo beweerde de hoogste gezagsdrager, namelijk de President van de Republiek Suriname in een interview bij ABC Actueel d.d. 14 Augustus 2024 dat de Staatsschuld de afgelopen twee jaren zou zijn gedaald van 165% van het BBP tot in de buurt van 65% nu, en wel als gevolg van schuldherschikkingen².

Dit is volgens de VES een vreemde uitspraak, omdat er nauwelijks significante schuldaflossing plaatsvindt en herschikking niet leidt tot een daling van de Staatsschuld. Wat er wel ontstaat is meer liquiditeitsruimte voor de Regering. Deze ruimte is zeer welkom gezien de zeer precaire situatie van de overheidsfinancien. Ook is er de afgelopen jaren circa USD 400 miljoen geleend van het IMF en zijn er ook trekkingen geweest bij de IDB, CDB, Wereldbank, IsDB, enz....

Een andere politicus, de minister van Financien en Planning, zei in het ABC programma Welingelichte Kringen op 25 Augustus 2024³ j.l. dat de Staatsschuld was gedaald naar 88% van het BBP zonder onderbouwing van de daling. Andere instellingen zoals het Bureau voor de Staatsschuld, Stichting Planbureau Suriname en anderen hanteren ook andere kengetallen.

De volgende twee tabellen en grafiek van het Bureau voor de Staatsschuld (Bron: <https://www.sdmo.org/index.php>) laten zien dat de Staatsschuld nominaal nauwelijks is gedaald. Wel is de Staatsschuld ratio fors gedaald als het BBP wordt gecorrigeerd voor de hyperinflatie van de afgelopen jaren. Dus administratief en niet doordat er schulden worden afgelost.

Hoe is deze onduidelijkheid ontstaan?

Vaststaat dat Suriname geen grote schuldaflossingen heeft gedaan en dat de grootste bilaterale Staatsschuld - die aan de Volksrepubliek China - nog steeds niet formeel gherstructureerd is en al enige tijd niet wordt afgelost. Volgens de Minister van BIBIS is er een technische overeenstemming bereikt maar formalisering heeft tot nu toe niet plaatsgevonden.

De Staatsschuld ratio vertoont een dalende trend die echter niet het gevolg is van significante schuldaflossingen maar eerder van herwaarderingen van de binnenlandse- en buitenlandse schulden als gevolg van de vreemde valutabewegingen en ook die van het (geschatte) nominale BBP. Dat geeft ruimte voor subjectieve beïnvloeding van de Staatsschuld ratio waardoor deze zonder opvallende aflossingen fors daalt. Ook is belangrijk

² Bron: <https://soundcloud.com/abcradiosuriname/aktueel-wo14-aug2024>

³ Bron: <https://soundcloud.com/abcradiosuriname/kringen-zo-25-aug-2024>

om na te gaan wat precies onder de Staatsschuld wordt meegenomen als een schuld (definitie dus). Vallen daaronder ook staatsgaranties en contingent liabilities zoals het Value Recovery Instrument (VRI) die als betalingsgarantie is gegeven aan de bondholders die via Oppenheimer aan Suriname geld leenden? Overigens bij de aanstaande ondertekening van de Final Investment Decision (FID) met Total Energies slaat deze VRI snel om van een contingent liability tot een echte liability en zal dus op een zeker moment tot de Staatsschuld moeten worden gerekend (omvang bijna USD 300 miljoen).

Het is zonder meer duidelijk dat de Surinaamse Staatsschuld nog veel te hoog is en dus omlaag moet. Met de olie-inkomsten uit de off-shore neemt de aflossingscapaciteit van Suriname op termijn toe en prioriteit moet gegeven worden aan schuldreductie.

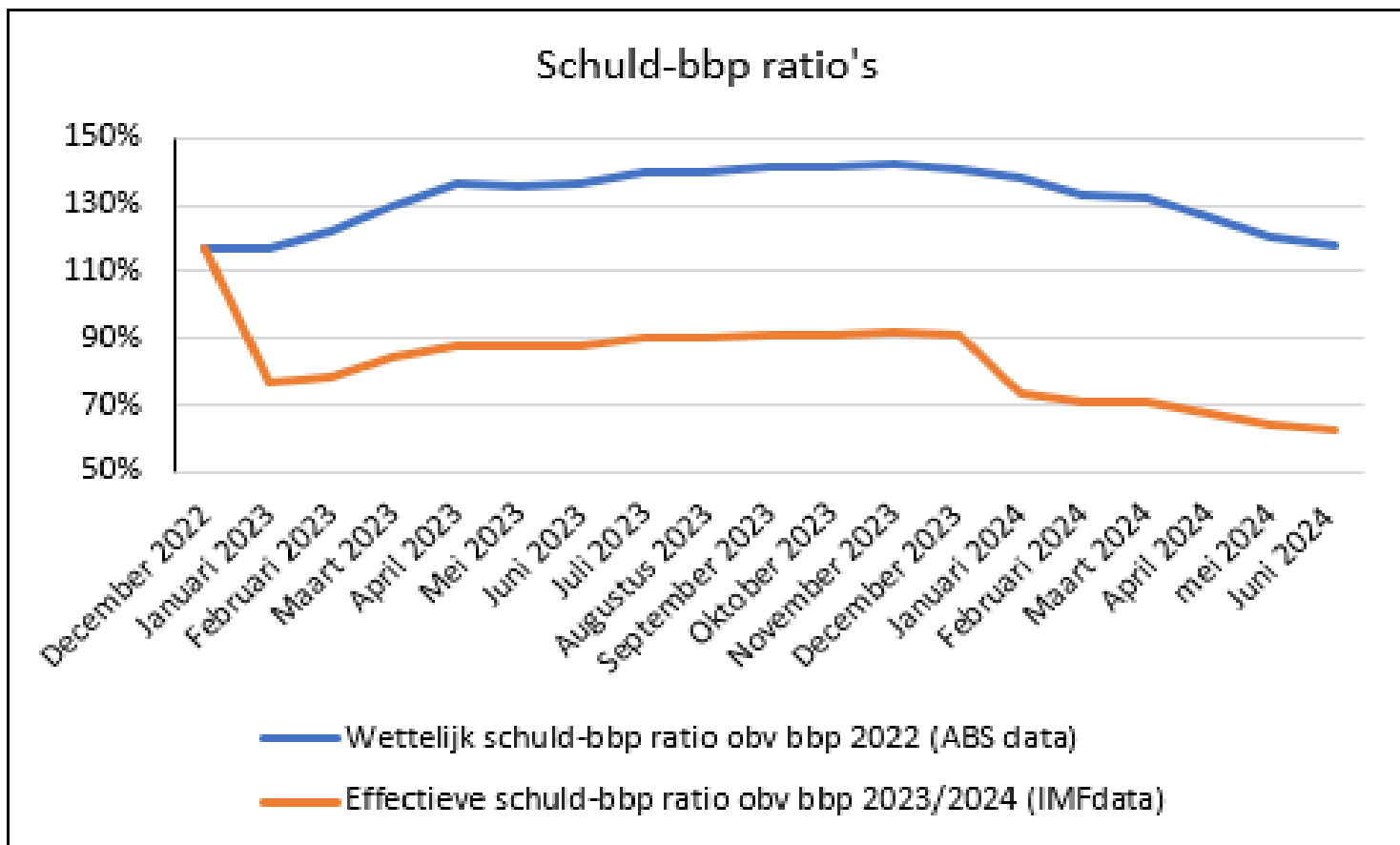
Diverse politieke beleidsmakers suggereren dat er een internationale norm zou zijn voor de omvang van de Staatsschuld van 60% BBP en verwijzen daarbij ook naar de Wet op de Staatsschuld.

De norm bestaat niet! De 60% BBP was een van de convergentiecriteria die golden bij de totstandkoming van de EU monetaire unie. Het wordt gezien als een indicatieve norm voor OECD landen, zijnde grote ontwikkelde landen met een gedifferentieerde productiestructuur. Suriname voldoet niet aan

deze norm waardoor haar schuldaflossingscapaciteit eerder op 30-40% van haar BBP zou moeten liggen. Deze norm hanteren diverse Caraïbische landen reeds in hun beleidsvoering. Door Oil & gas inkomsten kan de norm voor Suriname omhoog maar prudentie moet altijd de leidraad vormen. Vaststaat dat de schuldaflossingen van Suriname de komende jaren nog een forse last zullen blijven vormen voor de overheidsfinanciën. Op korte termijn neemt deze last zelfs toe door de verhoogde aflossingsverplichtingen.

Een ander convergentiecriteria bij de totstandkoming van de EU monetaire unie was een begrotingstekort van maximaal 3% van het BBP. Ook in dit geval proberen politieke beleidsmakers ons wijs te maken dat dit een internationale norm zou zijn. De juiste norm is die van een anticyclisch begrotingsbeleid waarover binnenkort de VES dieper in zal gaan.

Ten slotte verlangt de VES van de beleidsmakers – ook in de aanloop naar de verkiezingen - eenduidigheid en transparantie naar de samenleving toe omtrent de Staatsschuld en dat ze het juiste verhaal vertellen, want uiteindelijk wordt de Staatsschuld afgelost door de samenleving.

Foei toch Regering!

Een Regering die zijn meest kwetsbare burgers niet kan beschermen dient ter verantwoording te worden geroepen. Al jaren heeft de zorgsector te maken met achteruitgang. Vaak wordt door de Minister van Volksgezondheid verwezen naar het beleid van de vorige Regering als oorzaak voor de huidige crisis in de zorgsector. Dit is tot op zekere hoogte waar, maar na vier jaren kan wel de vraag gesteld worden “wat is het beleid van de huidige Minister van Volksgezondheid”? Het beleid van de Regering heeft wel ervoor gezorgd dat we de afgelopen jaren steeds te maken hebben met het vertrek van zorgpersoneel naar het buitenland, waarbij vitale zorgdiensten niet verleend kunnen worden naar de behoeftigen van zorg.

Langer dan twee jaren is het een diepe ellendige crisis in de zorgverlening aan pasgeboren baby's, waarbij zelfs baby's dood gaan, omdat er geen zorg verleend kunnen worden. Foei toch Regering: in 2022 zijn baby's overleden en nu in 2024 weer.

De Regering geeft aan dat vanwege een gebrek aan financiële middelen zij niet adequaat kan inspelen voor een oplossing. De VES verschilt hieromtrent van mening met de Regering. De huidige Regering heeft een gebrek aan vindingrijkheid om oplossingen te bedenken en het stellen van prioriteiten, waarbij Staatsgelden worden uitgegeven.

De VES zal met enkele recente voorbeelden aangeven dat de Regering verkeerde prioriteiten stelt en de situatie in de Volksgezondheid alsmaar verslechterd raakt.

De prioriteiten van de Regering Santokhi

- Op 24 Mei 2024 richtte de President een brief aan de Minister van Financiën en Planning en de CEO van Staatsolie dat uit de dividendbetaling USD 2.5 miljoen beschikbaar wordt gesteld aan het Ministerie van Financiën en Planning ten behoeve van het Sportfonds. De Minister van Financiën had eerder publiekelijk aangegeven dat dividenduitbetaling van Staatsolie over de eerste maanden (6x USD10 miljoen) naar EBS gegaan is. Hoe is het mogelijk dat de Regering niet in staat is om middelen vrij te maken voor de gezondheidssector, waarbij de zorg voor onze baby's zijn gegarandeerd.

De vraag die terecht gesteld kan worden is, namelijk, waar wordt de USD 2.5 miljoen aanbesteedt.

Paramaribo, 4 juni 2024

De Managing Director van Staatsolie Maatschappij N.V.
Dhr. A. Jagesar
Dr. Ir. H. S. Adhinstraat 21
Alhier

Betreft: middelen uit dividendbetaling Staatsolie t.b.v. het sportfonds

Geachte heer Jagesar,

Met verwijzing naar het schrijven van de President van de Republiek of Suriname Z. E. Chandrikapersad Santokhi d.d. 24 mei 2024 kenmerk secpres/2896/24, inzake middelen uit dividendbetaling Staatsolie t.b.v. het Sportfonds, wordt u gevraagd het totaalbedrag van USD 2.500.000,- (TWEEMILJOEN VIJFHONDERDDUIZEND AMERIKAANSE DOLLAR) beschikbaar te stellen.

Voorst wordt het verzoek gedaan dit bedrag te willen storten op de rekening 0313100/001-063-840 USD Algemene Project Rekening van het Ministerie van Financiën en Planning bij de Centrale Bank van Suriname.

Hoogachtend,

De Wnd. Directeur van Financiën
Drs. R. Ganpat

HSEQ		
LEGAL		
CA		
ICT		
SHI		
CC		
Gold		
Man.Secr.	VHN	File

PRESIDENT van de REPUBLIEK SURINAME

Telefoon: 420102

Aan: de Managing Director van de Staatsolie Maatschappij N.V.,
de heer A. Jagesar

Kenmerk: secpres/2896/24
Paramaribo, 24 mei 2024

Onderwerp: middelen uit dividendbetaling Staatsolie t.b.v. het Sportfonds

Geachte Directeur,

Verwijzend naar bijgevoegde brief aan de Minister van Financiën en Planning d.d. 24 mei 2024, secpres/2896/24, inzake de onderwerpelijke aangelegenheid, wordt gaarne uw medewerking gevraagd om te ondersteunen bij het - op verdere instructies van de Minister van Financiën en Planning - ten uitvoer brengen van de zaken zoals opgenomen in bijgevoegde brief.

De President van de Republiek Suriname,

2. Door de hoge internationale goudprijzen heeft Suriname als goudproducent en goud exporteur een meevaller van meer dan USD 15 miljoen per maand.

De vraag die terecht gesteld kan worden is, namelijk waar worden de meevallers van de goudexporten aanbesteedt.

3. Terwijl de crisis omvangrijk is in ons land zien we dat autoriteiten erop los reizen. Vaak wordt de samenleving medegedeeld dat de reizen worden betaald door andere landen en buitenlandse organisaties. Dat mag waar zijn, maar de daggelden worden wel opgenomen door de autoriteiten.

De afgelopen periode onderneemt de President bijna elke maand een buitenlandse reis. Zelfs naar nietszeggende gebeurtenissen. Genoemd kan worden de installatie van de herkozen President van de Dominicaanse Republiek.

De vraag die terecht gesteld kan worden, is wat hebben alle reizen van de autoriteiten en politici in de afgelopen 49 maanden gekost en wat is het rendement voor de samenleving.

Terwijl het bovenstaande een terechte vraag is naar de Regering toe, is het opmerkelijk dat de Regeerders geen gevoel van terughoudendheid en gevoel voor de meest kwetsbaren uit de samenleving hebben, blijkt uit de onderstaande flyer, waarbij de President weer een bezoek zal brengen aan New York ter deelname aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties en daarna lekker vakantie zal houden. Foei toch!

PRESIDENT van de REPUBLIEK SURINAME

Telefoon: 420102

Aan: de Minister van Financiën en Planning,
de heer drs. S.K. Raghoebarsing

Kenmerk: secpres/2896/24
Paramaribo, 24 mei 2024

Onderwerp: middelen uit dividendbetaling Staatsolie t.b.v. het Sportfonds

Geachte Minister,

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de Staatsolie Maatschappij N.V. d.d. 06 mei 2024, is goedkeuring verleend om USD 2.5 miljoen uit de dividendbetaling van Staatsolie beschikbaar te stellen ten behoeve van het Sportfonds.

Gaarne wordt u gevraagd te doen bewerkstelligen dat USD 2 miljoen wordt overgemaakt op een bankrekening van het Ministerie van Financiën en Planning.

Vervolgens zal bij indiening van sportprojecten en na goedkeuring hiervan uwer ministerie gevraagd worden de middelen beschikbaar te stellen en over te maken op de bankrekening met als nummer 0313100/003-018-968 van het Directoraat Algemene Zaken.

Verder wordt u gevraagd, conform eerder gemaakte afspraken met Staatsolie, het bedrag van USD 500.000 over te maken op de rekening van het Sportfonds van Staatsolie ten behoeve de Nationale heren seniorenselectie van de Surinaamse Voetbal Bond (SVB). De SVB voert een project uit om de genoemde selectie te laten kwalificeren voor de wereldkampioenschappen van 2026.

De President van de Republiek Suriname,

MEET & GREET
Business Meeting

H.E. CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI
PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SURINAME

SUNDAY 22 SEPTEMBER 2024
CITIPALACE CATERING
115-88 LEFFERTS VLVD S. OZONE PARK, NY

TIME: 6 PM - 10 PM | FREE ENTRY

FOR MORE INFORMATION

ANAND JAGESAR 917-376-7783
ROSHAN ALIAHMAD 718-885-6380
HERMAN SINGH 347-624-7200

Reactie ministerie van Volksgezondheid op VES persbericht over de zorgsector

Gepubliceerd door ABC Redactie op 28 August 2024

Amar Ramadhin – Minister van Volksgezondheid

De VES maakt zich zorgen over de situatie van de zorgsector. Er wordt door de VES gevraagd wat het ministerie van Volksgezondheid heeft gedaan in de afgelopen 4 jaren om de situatie in de gezondheidszorg te verbeteren. Het zou de VES als vereniging van enige professionaliteit sieren als zij het ministerie van Volksgezondheid op een formele manier hadden benaderd om de verrichtingen van het ministerie te beoordelen. Zeker als het gaat om het gevoerde financieel beleid in de zorg. Dan zou de VES tenminste weten wat het uitgangspunt is geweest voor dit ministerie c.q. de Regering Santokhi/Brunswijk in juli 2020. Dan zou de VES weten welke financiële interventies gepleegd zijn vanuit het ministerie om de gezondheidszorg te redden, zeker in oenschouw nemend de COVID pandemie en de effecten gedurende en na de pandemie, waarvan 'braindrain' zeker een van de grootste uitdagingen geworden blijkt te zijn in de post-covid fase. Het zou de VES sieren om als organisatie te helpen nadenken hoe Suriname de minste schade zou kunnen lijden terwijl er een internationale migratie van zorgwerkers gaande is.

Recente rapporten van gezaghebbende financiële instituten als de Wereldbank, maar ook de WHO, ILO en andere organisaties maken melding hiervan en geven beleidsmakers de nodige adviezen, waar wij als ministerie in bijna alle opzichten die adviezen trouw hebben opgevolgd. De Caribische en Latijns-Amerikaanse regio is een van de meest getroffen gebieden als gevolg van braindrain. Suriname is uniek als enig Nederlandsprekend land, waardoor Nederland en de overzeese gebieden voornamelijk rekruteren in Suriname vanwege de taal. Als de VES een mening wil vormen en een standpunt wilt innemen moeten ze dat doen op basis van feitelijkheden, data-analyse en de realiteit. Het ministerie van Volksgezondheid staat open voor alle constructieve ideeën die kunnen bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit, toegang en bereikbaarheid van zorg. Maar conclusies trekken en verbanden leggen zonder feitelijk onderzoek gedaan te hebben is op zijn zachtst gezegd amateuristisch en niet wat we zouden verwachten van een vereniging van dergelijk kaliber.

Het is betreurenswaardig dat de VES zich niet formeel laat informeren door het ministerie van Volksgezondheid zodat een heldere discussie gevoerd kan worden en eerlijke analyses getrokken kunnen worden. Indien de VES niet in dialoog zou willen treden met het ministerie van Volksgezondheid, zouden wij hun ook kunnen refereren naar de recente thematische vergadering in DNA, waar ingegaan is op de diverse uitdagingen binnen de gezondheidssector w.o. braindrain, opleidingen, financiële interventies en voorzieningen, tarieven vraagstuk en naar de recente persconferentie van het Ministerie over alle lopende projecten binnen Volksgezondheid, van opschalen van de medicamentenvoorraden tot diepte investeringen in de zorgsector, waarbij het creëren van optimale werkomstandigheden ook een van de factoren is om braindrain tegen te gaan (push factor).

Wij zijn overtuigd dat de intenties van de VES niet zuiver zijn omdat duidelijk blijkt dat deze organisatie zich laat leiden door diverse "wilde" analyses in de media van o.a. personen die nog recent in de positie waren om duurzaam beleid te ontwikkelen voor de gezondheidszorg en personen die het braindrainvraagstuk, welke al langer dan 40 jaar bestaat en nooit duurzaam is aangepakt, in de schoenen schuiven van de huidige Regering. Eerlijkheidshalve moeten wij als ministerie erkennen dat post-covid de braindrain in intensiteit is toegenomen.

Wat is de verklaring van de VES voor het internationaal migratie vraagstuk van zorgwerkers waar ook landen met stabiele economieën en bloeiende ontwikkelingen te kampen hebben met een groot tekort aan zorgwerkers op cruciale afdelingen in de tertiaire zorg. In de meeste Europese landen is het beleid gericht op voornamelijk het werven van zorgpersoneel uit minder goed ontwikkelde landen. Hoe verklaart de VES dat zorgwerkers ondanks de goede salarissen en voorzieningen toch vertrekken naar andere landen? De VES is van mening dat door "wanbeleid" zorgwerkers massaal vertrekken naar het buitenland. Houden ze rekening met enkel de push factoren of geloven zij ook in "pull factoren"? wij verwachten geen antwoord van de VES, omdat zij eerst een goede analyse moeten maken over het braindrain fenomeen in de wereld en in Suriname.

De VES zou indruk maken als zij zich op een behoorlijke wijze hadden laten inwerken in zorgmaterie door ter zake deskundigen hoe de zorg m.n. de tertiaire zorg is ingericht en hoe ingespeeld is geworden door het ministerie met het 3 sporen beleid, nl. opleiden, waarderen en ontmoedigen het land

te verlaten. Als zij hun ogen sluiten voor de maandelijks 26 miljoen SRD die wordt geïnvesteerd in incentives om braindrain tegen te gaan, als zij hun ogen sluiten voor de 64 miljoen USD die aan openstaande recus zijn overgenomen, als zij hun ogen sluiten voor het financieel wanbeleid in de zorgsector in de periode 2014-2020 door ontbrekende jaarverslagen van de grootste financierder van zorg, het SZF, in Suriname vanaf 2014, waarvan de huidige Regering nu pas het jaarverslag van 2021 van het SZF geproduceerd ziet, als zij hun ogen sluiten voor het misbruik van de ARMULOV gelden in de periode 2017-2020, waar politieke vrienden van de Regering Bouterse/Adhin werden uitgezonden voor medische behandelingen terwijl die behandelingen in Suriname mogelijk waren (hier horen wij mevrouw Vreedzaam, die voorzitter was van de vaste commissie Volksgezondheid 2015-2020 in DNA, niets zeggen), als zij hun ogen sluiten voor de 5 miljoen Euro financieringstekort welke is overgenomen in 2020 bij BGVS met een medicamentendeckking van 50% in juli 2020, en waarvan nu de Regering in de positie is om, na het inlopen van betalingsachterstanden wederom de voorraden gefaseerd kunnen worden opgeschaald, als zij hun ogen sluiten voor de betalingsachterstand van 4.5 miljoen USD aan een groot lab reagensleverancier die sedert 2017 niet was betaald, als zij hun ogen sluiten voor de schade welke is aangericht door de BAZO wet die ‘overnight’ werd goedgekeurd zonder gedegen feedback van de zorgsector en zelfs de aanbevelingen van zorgdeskundigen straal genegeerd werden (hier horen wij mevrouw Vreedzaam ook nooit iets over zeggen), als zij hun ogen sluiten voor de ravage die is aangericht door in tien jaren geen diepte-investeringen in de zorgsector te plegen (aan equipment), als zij hun ogen sluiten voor het groot preventieprogramma “HEARTS initiative”, welke nu in implementatiefase is als duurzame interventie om zorgkosten te reduceren op termijn, als zij hun ogen sluiten voor de werkelijke stappen voor realisatie van de digitalisering van de gezondheidszorg met besparingen, efficiëntie-verbeteringen als doel, als zij hun ogen sluiten voor de drie niertransplantatie missies (16 patiënten getransplanteerd) die zijn geweest en de stappen om niertransplantaties duurzaam op te zetten in Suriname, als zij hun ogen sluiten voor de stappen die Suriname zet richting Malaria-Eliminatie (met een groot financieel-economisch spin-off effect), en nog vele andere interventies, dan moet het duidelijk voor de samenleving zijn dat het artikel van de VES een ander doel had.

Nochtans nodigt het ministerie van Volksgezondheid de deskundigen van de VES uit om op een waardige wijze te praten over concrete oplossingsvoorstellen. Wij hopen dat de VES onze uitnodiging accepteert en gaan over tot de orde van de dag.

De heer Amar Ramadhin, Minister van Volksgezondheid

Bron:

<https://abcsuriname.com/reactie-ministerie-van-volksgezondheid-op-ves-verklaring-over-de-zorgsector/>

Vereniging van Economisten in Suriname

Adres: L'Hermitageweg 132, hoek Emielaan / Paramaribo

Persbericht Vereniging van Economisten in Suriname

Gezondheidszorg in Crisis – Regering moet Prioriteiten Herzien

De Vereniging van Economisten in Suriname (VES) maakt zich ernstige zorgen over de verergerende situatie in de gezondheidszorg, zoals recentelijk naar voren is gekomen door het overlijden van pasgeboren baby's in het Academisch Ziekenhuis Paramaribo. Het is onacceptabel dat in een land waar de economie meevallers geniet, met name uit de goudexport, de meest kwetsbare burgers in onze samenleving niet de zorg ontvangen die zij verdienen.

Al jarenlang kampt de zorgsector met achteruitgang, waarbij de regering voortdurend de schuld legt bij de beleidsvoering van voorgaande regeringen. Hoewel er enige waarheid in schuilt, kan na vier jaar wel degelijk de vraag worden gesteld: Wat heeft de huidige Regering en met name het Ministerie van Volksgezondheid gedaan om de situatie te verbeteren? Het antwoord is pijnlijk duidelijk: vitale zorgdiensten zijn verslechterd, en gekwalificeerd zorgpersoneel blijft massaal het land verlaten, waardoor de crisis in de zorg alleen maar verergert.

De afgelopen twee jaar hebben vaker berichten de media gehaald over sterfte van pasgeborenen in ziekenhuizen door het gebrek aan adequate zorg, een trieste en beschamende situatie die zich nu opnieuw heeft voorgedaan. De regering wijst op een gebrek aan financiële middelen als oorzaak, maar de VES benadrukt dat dit een gebrek aan vindingrijkheid en prioriteitsstelling weerspiegelt van de beleidmakers.

Verkeerde Prioriteiten

De regering heeft de afgelopen jaren herhaaldelijk verkeerde prioriteiten gesteld. Enkele voorbeelden:

1. **Ongepaste besteding van Staatsgelden:** Op 24 mei 2024 werd USD 2,5 miljoen toegewezen aan het Sportfonds vanuit de dividendbetaling van Staatsolie, terwijl de zorgsector in ernstige crisis verkeert. Hoe is het mogelijk dat middelen beschikbaar worden gesteld voor secundaire doeleinden terwijl de basiszorg voor baby's ernstig faalt?
2. **Onverantwoorde besteding van meevallers uit de goudexport:** Suriname, als een van de grootste goudexporteurs, heeft maandelijks meer dan USD 15 miljoen aan extra inkomsten. De vraag blijft echter waar deze fondsen worden aangewend, aangezien de gezondheidszorg geen verlichting heeft gezien.

 www.ves.sr
 vessuriname@gmail.com / info@ves.sr
 VES Suriname
 VES Suriname
 Vereniging Economisten Suriname

De rekeningnummers van de VES bij de Hakrinbank N.V. zijn:

SRD	20.548.12.01
USD	26.812.39.26
EUR	26.692.26.51

Vereniging van Economisten in Suriname

Adres: L'Hermitageweg 132, hoek Emielaan / Paramaribo

3. **Overbodige buitenlandse reizen:** Ondanks de crisis in het land reizen de autoriteiten de Wereld rond, waarbij de President de afgelopen periode maandelijks op reis is, vaak naar evenementen waar de meerwaarde van deelname niet merkbaar is voor de samenleving. Het gebrek aan terughoudendheid blijkt nog eens uit de op social media gedeelde flyer, waarbij de President zijn bezoek aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties koppelt aan ontmoetingen in de sociale sfeer in New York. Ook nu is de meerwaarde dubieus.

De vraag die gesteld kan worden: moeten de baby's en de zieke mensen de snoeprisjes van de President en de overige autoriteiten betalen?

Oproep aan de Regering

De VES roept de regering op om haar beleid radicaal, met prioriteit voor de mens te herzien en urgente aandacht te geven aan de gezondheidszorg. Het welzijn van de burgers, met name van pasgeborenen, moet bovenaan de agenda staan. De voortdurende uitgaven aan onnodige projecten en reizen zijn onverdedigbaar in een tijd waarin het leven van onze meest kwetsbare burgers op het spel staat.

Het is tijd voor een daadkrachtige en humane benadering van de zorgsector. De VES dringt erop aan dat de regering onmiddellijk actie onderneemt om de broodnodige middelen vrij te maken voor de gezondheidszorg en deze ernstige situatie recht te zetten.

Paramaribo, 27 Augustus 2024

Persdienst van de Vereniging van Economisten in Suriname

 www.ves.sr
 vessuriname@gmail.com / info@ves.sr
 VES Suriname
 VES Suriname
 Vereniging Economisten Suriname

De rekeningnummers van de VES bij de Hakrinbank N.V. zijn:

SRD 20.548.12.01
 USD 26.812.39.26
 EUR 26.692.26.51

Suriname en België gaan samenwerken voor uitzending zorgpersoneel

15 augustus 2024

Suriname en België zijn een samenwerking gestart via het ministerie van Volksgezondheid met een groep Belgische ziekenhuizen en zorginstellingen, onder begeleiding van de VN Migratieorganisatie, om zorgpersoneel uit Suriname uit te zenden naar België. Het gaat hierbij om bejaardenverzorgers, verpleegkundigen en ander zorgpersoneel.

De eerste groep zal eind 2025 naar België worden uitgezonden, nadat is vastgesteld of zij voldoen aan de gestelde eisen en of het curriculum van hun opleiding aansluit op dat van België. Door vergrijzing en bevolkingsgroei is er in België en andere landen een groeiende behoefte aan voldoende en goed opgeleid verpleegkundig en zorgpersoneel. Via een zogenaamd 'Skills Mobility Partnership' willen Suriname en België elkaar hierbij ondersteunen.

Directeur van Volksgezondheid, Rakesh Gajadhar Sukul, vertelt aan Suriname Herald dat veel basisverpleegkundigen op zoek zijn naar een baan en dat deze samenwerking een goede kans voor hen biedt, mits ze geïnteresseerd zijn. "We hebben veel basisverpleegkundigen die net zijn afgestudeerd en op zoek zijn naar werk. In ons land is er een groot tekort aan gespecialiseerde verpleegkundigen, en de Belgen zullen ons helpen om deze basisverpleegkundigen verder op te leiden," aldus Sukul.

Jan Willem Wegdam, Programma Coördinator van de VN Migratieorganisatie in Suriname, benadrukt dat het om een duurzaam gezondheidszorgontwikkelingsproject tussen Suriname en België gaat. Hij geeft aan dat dit project ook mogelijkheden biedt voor Surinamers om op een veilige manier voor korte of langere tijd in het buitenland te verblijven en te werken. Uit eerdere ervaringen is gebleken dat zorgpersoneel dat naar het Caribisch gebied en België wordt gerekruteerd, vaak niet goed wordt opgevangen en problemen ondervindt met werkvergunningen en huisvesting. Soms vallen de arbeidsvoorwaarden tegen.

Via het "Skills Mobility Partnership"-project willen Suriname en België elkaar hierin ondersteunen. Al decennialang biedt Suriname goede opleidingen aan voor verpleegkundigen en zorgkundigen. Verschillende opleidingsinstituten, waaronder Stichting de Boog, het Quality College of Suriname en het Academisch Ziekenhuis Paramaribo (AZP), hebben aangegeven deel te nemen aan dit project.

In het eerste jaar zal er onderzoek worden gedaan naar de drijfveren en behoeften van zorg- en verpleegkundestudenten, met betrekking tot collegegeld, de inhoud van de opleidingen, doorgroeimogelijkheden, beloning en hun interesse in werk in Suriname of eventueel in het buitenland.

Daarnaast zullen de curricula (de exacte inhoud van vakken) van de opleidingen worden bekeken en vergeleken met het vereiste niveau in België en Suriname om te bepalen waar verbeteringen kunnen worden aangebracht. Uiteindelijk zullen alle studenten hiervan profiteren, ongeacht waar ze gaan werken.

Bron:

https://www.srherald.com/suriname/2024/08/15/suriname-en-belgie-gaan-samenwerken-voor-uitzending-zorgpersoneel/#google_vignette

Rakesh Gajadhar Sukul, directeur Volksgezondheid. Beeld: CDS

Gaarne uitleg gevraagd aan het Ministerie van Volksgezondheid?

De inhoud van het artikel wekt totale bevreemding op bij de lezer. Hoe kan het Ministerie van Volksgezondheid actief meewerken aan het vertrek uit Suriname van verpleegkundigen en overige zorgverleners. Dit staat in schril contrast met de behoefte aan zorgverleners in Suriname en de crisis die er heerst in de zorgsector vanwege de lage lonen met het gevolg het vertrek van zorgverleners, met name verpleegkundigen naar het buitenland voor een beter bestaan.

Kan het Ministerie van Volksgezondheid de samenleving uitleg geven over de inhoud van het artikel, specifiek de zinsnede "door vergrijzing en bevolkingsgroei is er in België en andere landen een groeiende behoefte aan voldoende en goed opgeleid verpleegkundig en zorgpersoneel". Kortom: het Ministerie stimuleert actief dat in Suriname opgeleide zorgverleners hun weg vinden naar het buitenland, terwijl wij deze zorgverleners hard nodig hebben in Suriname. Waardeer deze mensen wel beter !

.....Nawoord van de redactie

Vrijheid van meningsuiting weer onder druk met directe rol van twee Ministers

De maand augustus kenmerkt zich door diepe onsportiviteit van minimaal twee ministers uit dezelfde partij die denken dat ze het recht hebben om de vrije meningsuiting welke gebaseerd is op feiten onderuit te halen.

Ministerie van Openbare Werken inzake stopzetting aanbestedingsprocedure

De Minister van Openbare Werken heeft een rechtszaak ahangig gemaakt tegen de hoofdredacteur van Starnieus voor een feit dat heeft plaatsgevonden vanuit het Ministerie waar de Minister de verantwoordelijkheid voor draagt. De Minister wordt niet verdacht van het uitlekken van informatie, maar is bestuurlijk wel verantwoordelijk. Dit besef dient wel doorgedrongen te zijn. Jammer dat de Minister kiest om de brenger van het nieuws te “bevechten”, maar geen verklaring geeft wat de IDB bedoeld met het stopzetten van de aanbestedingsprocedure vanwege een ernstig integriteitsvraagstuk.

Ministerie van Volksgezondheid: wel tijd voor een snelle reactie op de VES, maar reactie op het Medisch Stafbestuur van AZP blijft uit...

De stelselmatige achteruitgang in de gezondheidssector heeft weer een dieptepunt bereikt met de dood van baby's die de broodnodige zorg hebben moeten ontberen vanwege het o.a. wegtrekken van gespecialiseerde zorgverleners. Dood van baby's hadden we ook in 2022. Als rede wordt vaak aangegeven dat het te maken heeft met de erfenis van deze Regering. De VES ontkent dit niet, maar na 4 jaren kan de Minister zich niet hierachter verschuilen en dient hij zich ervan bewust te zijn dat zijn beleid uiteindelijk geleid heeft tot de huidige situatie, waarbij de Regering niet de juiste prioriteiten stelt bij de herverdeling van de inkomsten van de Staat.

Het Ministerie heeft gereageerd op het persbericht van de VES, maar heeft daarbij nagelaten inhoudelijk in te gaan op de door de VES geuite punten. In plaats daarvan heeft het Ministerie in slechts 12 uur een twee pagina's tellend persbericht opgesteld, waarin zij vooral hun eigen successen benadrukken, de schuld bij anderen leggen en de werkelijke problemen negeren. Dit persbericht gaat voorbij aan de kern van de zaak en lijkt vooral bedoeld om de VES de mond te snoeren. Het is echter de verantwoordelijkheid van het Ministerie om de problemen in de gezondheidszorg aan te pakken.

De samenleving verwacht van het Ministerie van Volksgezondheid een inhoudelijke reactie op de ernstige zorgen die medische specialisten naar voren hebben gebracht tijdens de persconferentie van het Medisch Stafbestuur van het Academisch Ziekenhuis Paramaribo (AZP). De situatie in het AZP is alarmerend en heeft geleid tot een ernstige daling in de kwaliteit van zorg, met als gevolg dat essentiële afdelingen zoals de Neonatale Intensive Care Unit (NICU) en de Pediatrische Intensive Care Unit (PICU) bedden moeten sluiten om de minimale zorgkwaliteit te kunnen waarborgen. De werkdruk voor het overgebleven personeel is ondraaglijk hoog en ook het bloedtekort op de intensive care-afdelingen is een urgent probleem.

Vier dagen na de persconferentie van het Medisch Stafbestuur van het AZP heeft het Ministerie van Volksgezondheid nog niet gereageerd op de noodrem die getrokken is door de medische specialisten. De samenleving wacht op een reactie en wil oplossingen zien en geen lapmiddelen. Hopelijk verbruikt de President niet de schaarse middelen van de samenleving en annuleert hij zijn voorgenomen reis naar New York.

INZICHT #54 verschijnt in de laatste week van September 2024